

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Krbka a soudkyň JUDr. Ivany Zlatohlávkové a JUDr. Heleny Novákové ve věci žalobkyně **Rossi forest s.r.o.**, se sídlem v Líštanech, Luhov 52 (identifikační číslo 062 23 419), zastoupené JUDr. Martinem Janákem, advokátem se sídlem v Plzni, Sedláčkova 212/11, proti žalovanému **Lesy České republiky, s. p.**, se sídlem v Hradci Králové, Přemyslova 1106/19 (identifikační číslo 421 96 451), o 900 769 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 38 C 258/2022, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 3. 2024, č. j. 47 Co 24/2024-314, t a k t o:

I. Dovolání **se odmítá.**

II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů dovolacího řízení 300 Kč do tří dnů od právní moci usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou z 21. 11. 2022 se žalobkyně domáhala zaplacení 900 769 Kč s příslušenstvím, neboť podle jejího názoru žalovaný porušil povinnost ve smlouvě vymezeným způsobem zadat jí zpracování dřeva v rozsahu nejméně 8 000 m³ a zákonnou povinnost oznámit jí, že k zadání těžby dřeva nedojde (§ 2902 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. z.“).

Okresní soud v Hradci Králové mezitímním rozsudkem ze dne 21. 11. 2023, č. j. 38 C 258/2022-286, rozhodl, že žaloba je co do 50 % základu důvodná, a že o výši nároku a nákladech řízení bude rozhodnuto v konečném rozsudku.

Rozsudkem ze dne 19. 3. 2024, č. j. 47 Co 24/2024-314, Krajský soud v Hradci Králové rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl a žalovanému přiznal náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů ve výši 12 999 Kč.

Po právní stránce uzavřel, že pokud žalovaný (objednatel) žalobkyni (zhotovitelce) nepředložil zadávací listy, na jejichž podkladě měla provést činnosti sjednané ve smlouvě o dílo, ani ji neupozornil na to, že těchto činností, k nimž se zavázala, nebude zapotřebí, neporušil smluvní či zákonnou povinnost (§ 2986 a násl., § 2900, § 2913 o. z.). Předmět a rozsah díla nebyl ve smlouvě sjednán jako daný, ale pouze jako předpokládaný, zadávaný podle potřeb žalovaného. Závisí-li plnění zhotovitelky na potřebě objednatele, nelze dovodit, že není-li takové potřeby, porušuje objednatel smlouvu tím, že nezadá provádění smluvených prací. Z jazykového vyjádření smlouvy o dílo je zjevné, že plnění žalovaný nezadá, nebude-li potřebovat, aby

žalobkyně plnila. Smlouva o dílo – argumentuje odvolací soud – měla navíc charakter rámcové smlouvy ve smyslu § 11 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, účinného do 30. 9. 2016, kdy konkrétní práva a povinnosti měly vznikat až na základě jednotlivých „zadání“ představovaných zadávacími listy. Bez doručení zadávacího listu nemohla žalobkyně plnit. I cena byla ve smlouvě konstruována jako maximální, skutečná cena se odvíjela od množství vytěženého dřeva, přičemž 20 % odchylka souhrnné předpokládané hodnoty odpovídala ustanovení § 18 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, účinného od 1. 10. 2016.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, které není přípustné. Vznáší řadu otázek, z nichž některé odvolací soud údajně rozhodl v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu (nesprávný výklad smlouvy o dílo a posouzení smlouvy jako smlouvy rámcové) a některé dosud dovolací soud ve své rozhodovací praxi neřešil (smlouva o dílo jako smlouva rámcová uzavřená podle § 1746 odst. 2 o. z., porušení zákonné povinnosti k předcházení vzniku újmy podle § 2902 o. z.).

Žalovaný se s rozhodnutím odvolacího soudu ztotožnil.

Nejvyšší soud věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Podle § 241a odst. 1 věty první o. s. ř. lze dovolání podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (srov. § 239 o. s. ř.).

Skutkový stav, z něhož odvolací soud vyšel a který v dovolacím řízení přezkumu nepodléhá (srov. § 241a odst. 1 o. s. ř. *a contrario*), je totožný s tím, který po provedeném dokazování zjistil soud prvního stupně.

Žalovaný uzavřel s žalobkyní 5. 11. 2021 – na základě výsledků řízení k zadání veřejné zakázky – smlouvu o dílo „*Výroba dříví harvesterovou technologií na Lesní správě Nové Město na Moravě, revír Moravec*“ (dále jen „smlouva“). Předmětem smlouvy bylo provádění těžby (čerstvé kůrovcové, případně živelné), případně také manipulace a přibližování dřeva harvesterovým uzlem, a další související činnosti. Celkové předpokládané množství dříví po dobu účinnosti smlouvy činilo 10 000 m³ s tím, že skutečné množství se mohlo od uvedeného předpokladu lišit o +/- 20 % (článek II). Zhotovitelka se zavázala uvedené činnosti pro objednatele na svůj náklad a nebezpečí provést a objednatel se zavázal řádně provedené činnosti převzít a zaplatit ujednanou cenu. Celková cena za provedení činností podle smlouvy v celkovém předpokládaném rozsahu činila 1 837 550 Kč bez daně z přidané hodnoty; zhotovitelce přitom měla být uhrazena cena za plnění skutečně poskytnutá (článek V). Sjednané práce měly být provedeny na základě zadávacích listů předaných objednatelem zhotovitelce, a to průběžně a podle potřeb objednatele (článek I bod 5). Zhotovitelka byla oprávněna zahájit provádění činností vždy až po předání zadávacího listu (článek III bod 4). Smlouva byla uzavřena na dobu

určitou, a to do 15. 1. 2022 nebo do naplnění limitu 120 % z částky 1 837 550 Kč (článek IX).

Žalovaný žalobkyni žádný zadávací list nepředal.

Dne 21. 10. 2022 zaslala žalobkyně žalovanému předžalobní upomínku, v níž jej žádá o zaplacení 838 417 Kč s příslušenstvím jako náhradu za škodu ve formě ušlého zisku z titulu porušení smlouvy a 57 887 Kč za náklady právního zastoupení (žalovaný na upomínku nijak nereagoval).

Z ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (na níž sama dovolatelka odkazuje) vyplývá, že při výkladu právních jednání soud nejprve zkoumá (zjišťuje), jaká byla skutečná vůle (úmysl) jednajícího, a to při zohlednění všech v úvahu přicházejících (zjištěných) okolností. Skutečnou vůli (úmysl) jednajícího je přitom třeba posuzovat k okamžiku, kdy projev vůle učinil (kdy se stal perfektním). Ochrana dobré víry adresáta právního jednání pak vyžaduje (a § 556 odst. 1 věta první o. z. tak normuje výslovně), aby soud právní jednání vyložil jen podle takového úmyslu jednajícího, který byl anebo musel být adresátovi znám. Při zjišťování úmyslu jednajícího tudíž soud přihlíží toliko k těm okolnostem, které mohl vnímat i adresát právního jednání. Jinými slovy, pro výklad právního jednání je určující skutečná vůle (úmysl) jednajícího (která byla anebo musela být známa adresátovi), již je třeba upřednostnit před jejím vnějším projevem (např. objektivním významem užitých slov). Teprve tehdy, nelze-li zjistit skutečnou vůli (úmysl) jednajícího, postupuje soud podle pravidla vyjádřeného v § 556 odst. 1 větě druhé o. z. Ustanovení § 556 odst. 2 o. z. pak uvádí demonstrativní výčet okolností, k nimž soud při výkladu právního jednání přihlíží (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2018, sp. zn. 29 Cdo 2706/2016, ze dne 30. 11. 2020, sp. zn. 23 Cdo 2486/2020, ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 29 Cdo 61/2017, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 4/2019, nebo ze dne 31. 8. 2023, sp. zn. 23 Cdo 2856/2022, uveřejněný tamtéž pod č. 37/2024). Výklad projevu vůle přitom může směřovat jen k objasnění jeho obsahu, tedy ke zjištění toho, co bylo skutečně projevováno. Pomocí výkladu projevu vůle nelze „*nahrazovat*“ nebo „*doplňovat*“ vůli, kterou účastníci právního jednání neměli nebo kterou sice měli, ale neprojevali ji. Výkladem projevu vůle není dovoleno ani měnit smysl jinak jasného právního jednání (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2017, sp. zn. 21 Cdo 5281/2016).

Bylo-li ve smlouvě (stejně jako ve výzvě k podání nabídky v zadávacím řízení) uvedeno, že předmětem veřejné zakázky je předpokládaná kůrovcová těžba (případně živelná) a že žalobkyně bude smluvené činnosti provádět jen na základě zadávacího listu předaného žalovaným a podle jeho potřeb, nelze než dospět k závěru (k němuž také odvolací soud dospěl), že záměrem smluvních stran (tedy i žalobkyně, která o tomto záměru musela vědět) bylo uzavřít smlouvu, jež bude zaktivována pouze v případě potřeby, kterou nebylo možné předvídat. A to nikoli jen v období před uzavřením smlouvy, ale dokonce ani v jejím průběhu, neboť šlo o období kůrovcové kalamity, jejíž průběh ani konec nebylo možné odhadnout. Přestože tedy byla smlouva uzavřena na období jinak „*mrtvých*“ zimních měsíců (během kterých kůrovec aktivně nové stromy nenapadá), mohla se potřeba těžby přesto jako v minulých letech kůrovcové kalamity objevit. Jinými slovy řečeno, ze smlouvy je naprosto zřejmé, že nenastane-li potřeba dříví těžit, žalovaný zadávací listy žalobkyni nepředá. Zároveň žalobkyně při zohlednění toho, že je subjektem pohybujícím se v prostředí těžby dříví, a tedy osobou tohoto prostředí znalou, nemohla předpokládat jiný úmysl žalovaného, než jaký výslovně z jednotlivých dokumentů vyplývá, resp. jaký je ve smlouvě zcela jasně vyjádřen. Uvedené nemůže zvrátit ani argument dovolatelky týkající se předpokládaného množství vytěženého dříví. Bylo-li určeno v rozsahu 10 000 m³ po celou dobu účinnosti smlouvy s tím, že množství dříví zhotovitelkou skutečně

zpracovaného se může od daného předpokladu lišit o +/- 20 %, neznamenal to nic jiného než vymezení možného rozsahu těžby v případě její potřeby. Pokud by na straně objednatele vyvstala potřeba těžby z důvodu ve smlouvě uvedeného, její rozsah byl stanoven odhadem na 10 000 m³ s možnou odchylkou 20 % nahoru i dolů.

Nejvyšší soud uzavírá, že při výkladu smlouvy odvolací soud postupoval v souladu s rozhodovací praxí dovolacího soudu týkající se interpretace právních jednání, když uzavřel, že žalovanému smluvní povinnost předat žalobkyni zadávací listy bez dalšího nevznikla. K jejímu porušení tak nemohlo dojít a žalobkyni tak v souvislosti s jejím porušením nemohla vzniknout škoda (§ 2913 odst. 1 o. z.).

Obdobná argumentace je na místě také ve vztahu k tvrzenému porušení prevenční povinnosti žalovaného ve smyslu § 2902 o. z. (informovat zhotovitelku o tom, že těžbu nežadá). Uvedená námitka totiž obsahově směřuje opět k přesvědčení žalobkyně, že žalovaný měl povinnost těžbu zadat. K takovému závěru však odvolací soud výkladem smlouvy nedospěl (viz výše); objednatel nebyl povinen žalobkyni těžbu dříví zadat, a proto nemohl porušit povinnost informovat ji o tom, že k naplnění této povinnosti nedojde. Žalobkyni tak nárok na náhradu škody nevznikl ani z tohoto důvodu.

Vzhledem k výše uvedenému považuje dovolací soud námitky žalobkyně, týkající se posouzení uzavřené smlouvy o dílo jako smlouvy rámcové, za bezpředmětné. Pokud by nešlo o rámcovou smlouvu, ale přímo o smlouvu stanovující stranám konkrétní práva a povinnosti, výsledek sporu by byl stejný.

Protože žalobkyně nepředložila k řešení žádnou otázku hmotného nebo procesního práva, jež by zakládala přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř., Nejvyšší soud je odmítl (§ 243c odst. 1 o. s. ř.).

Proti výroku o nákladech řízení před soudy obou stupňů není dovolání přípustné podle § 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení se nezdůvodňuje (§ 243f odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek. Nesplní-li žalobkyně dobrovolně, co jí ukládá vykonatelné rozhodnutí, může žalovaný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí (exekuci).

V Brně dne 24. 2. 2025

Krbek

JUDr. Pavel

předseda senátu

